

zenéjű operák közül egy sem vert gyökeret, pedig emezekben is, azokban is sok ihlet és sok tudás nyilvánul.

A magyar opera ugyan műfajának igen késői kivirágzása, de kezdettől fogva mindmáig európai színvonalon áll. Az előadások is. *(Kereszty István.)*

Opera buffa, (Olasz.): Víg dalmű.

Operaénekes. Olyan énekes-színész, aki nem drámában játszik, hanem kizárólag operai szakban énekel, miután rátermett hangját arra külön kiképezte.

Operaénekesek játéka. Örökös vita, vajjon az operaénekes hivatásához tartozik-e, hogy színjátszása is tökéletes legyen? Mielőtt e kérdéssel behatóbban foglalkozunk, örömmel állapíthatjuk meg, hogy ezt a vitát kizárólag közepszerűségek provokálják. Nincs olyan művészi elv, mely megengedhetné, hogy bármily dalműben bábú módjára álljon az énekes s hangja csillogtatásán kívül ne nyújtson egyebet is.

A dalmű, az opera többféle. Lehet zeneileg aláfestett dráma vagy tragédia, vagy vígjáték, (vígopera). Akármelyikről van szó, mindegyikben emberek cselekednek, s ha elvont lények szerepelnek a szöveggönyvben, úgy azokat is emberi képzeletünk szerint formálták. (Nibelungok stb.) Az opera színpadot követel. Ha fellibben a függöny, akció kezdődik, emberek sorsa játszódik le előttünk. Hogy jusson a közönség száz százalékos műélvezethez, ha a szereplők hangját nem emeli tökéletes emberábrázolás? Szokatlan nagy tehetség, színészi véna kell az operai énekhez, mert nélküle nivótlan hangtorna marad az egész. Nincs és nem is volt olyan átlagon felül emelkedő, világhírű énekes, aki színészi eredeti, sőt néha grandiózus alakítást ne adott volna. Briesemeister, Feinhals, Burrian, Anthes, Saljapin, Titta Ruffo, Bohnen, mesterei a színjátszásnak. Jeritza Toscája színészi tanulmány. Szamosi Elza Carmenje szenvedélyében, kacérkodásában maradéknélküli színészi élmény volt. Előfordult, hogy hanggal kevésbé megáldott operaénekes felejthetetlen művészi produkciót nyújtott, mert játéka igaz és emberi volt. A régebbi operalátogató feltétlenül emlékszik Fumagalli Leóra, kinek kissé érdes,

fénytelen baritonja alul maradt a szép hang követelményeinek, de énekkultúrája bánni tudott avval, ami... ami tulajdonképpen nem is igen volt neki: a hanggal. Ám milyen leirhatatlan hatást váltott ki úttörő, merész, szinte szoborba öntött alakításaival? Hamlet, Jago, Alfio, Tonio, — felejthetetlen emlékek! Rigolettója hátborzongatóan hatalmas, lélekbe markoló!

Belső lelki harcot, szenvedélyt, a szív lángját hogy éreztesse valaki, ha csak énekel, de egyébként fatónk marad? Arról lehet vitatkozni, hogy nagyobb tehetséget követel-e az operaénekes mettiéje, mint a prózai színészé, de operai ének színészet nélkül elképzelhetetlen. Hiszen a koncerténekes is szíve érzésével festi meg hangját, s amit így az arca kifejez: mimika. Már ez is részben színészet. Hogyne kellene teljes játéktudás akkor, mikor a dalműben egész embert ábrázol! Féltetések megelégedhetnek szép hangjukkal, művész alig! A közönség pedig soha!...

Végül mély meghatottsággal, átértett pietással említjük Takáts Mihály nevét. Miért volt ő operánk nagy nemzeti büszkesége? Mert bárszonyos, andalítóan szép baritonja Istentől megáldott színészi zsenivel párosult. *(Doktor János.)*

Operaház. (Lásd: Magyar Királyi Operaház.)

Opera-kávéház. Budapesten, Andrásy-út 20. sz. alatt, az opera tagjainak találkozó helye. A helyiségben szép sorjában gyönyörű rajzok büszkélkednek egymás mellett: Gara Arnoldnak, az ismert festőművésznak alkotásai: nyomban a bejárat mellett látható Ney Dávid jelmezes képe és alatta két emléksor: »Itt ült naponta Ney Dávid«. Mellette a többiek: Anthes György, Burrian Károly, Környi Béla, a tragikus véget ért Rózsa S. Lajos, Arányi Dezső, Dalnoki Béni, Szendrőy Lajos, Bianchi Bianca, Campilli, Szekeres, Pauli Richárd, Odry, Bartolucci, Maleczkyné, Takáts Mihály, Bignio, Perotti, Hajós Zsigmond, Várady Sándor, Láng Fülöp, Podmaniczky Frigyes báró, a hírneves intendáns, Erkel Ferenc és Sándor, azután Mähler Gusztáv és Nisch Artur, a hírneves karmesterek, Ybl